

36. Par PTAL 12.panta un 12.¹panta piemērošanu kontekstā ar atteikuma tiesību izmantošanu finanšu līzings gadījumā.

- Attiecībā uz patērētāja atteikuma tiesību izmantošanu saistībā ar kreditēšanas līgumiem principā ir nošķiramas divas tiesiskās situācijas – proti, ir jānošķir, vai patērētājs izmanto atteikuma tiesības, lai atkāptos no kreditēšanas līguma, kas neveido komerciālu vienību ar līgumu par konkrētas preces piegādi vai konkrēta pakalpojuma sniegšanu (PTAL 12.¹ pants), vai arī patērētājs izmanto atteikuma tiesības sakarā ar preces vai pakalpojuma iegādi un samaksa par precī vai pakalpojumu daļēji vai pilnībā veicama, izmantojot patērētāja kreditēšanas līgumu (PTAL 12.pants, 31.pants). Atkarībā no konkrētā gadījuma ir piemērojamas attiecīgi PTAL 12.panta vai 12.¹ panta prasības.
- Attiecībā uz finanšu līzings līgumiem ir grūti viennozīmīgi sniegt atbildi, jo šādos gadījumos var veidoties dažādas situācijas un darījumu slēgšanas shēmas (piemēram, tiek slēgti daudzpusēji līgumi u.tml.).
- Vispārīgi runājot, saskaņā ar normatīvo regulējumu patērētājam ir tiesības izmantot atteikuma tiesības, lai atkāptos no kreditēšanas līguma, tostarp, arī no līzings līguma, un šādā gadījumā ir piemērojami PTAL 12.¹ panta noteikumi.
- Tātad saskaņā ar normatīvā akta prasībām, lai izmantotu atteikuma tiesības un atkāptos no līzings līguma, patērētāja pienākums ir rakstveidā paziņot kredīta devējam par to, ka viņš izmanto tiesības vienpusēji atkāpties no finanšu līzings. Likums arī nosaka, ka šādā atteikuma tiesību izmantošanas gadījumā patērētāja pienākums ir atmaksāt izsniegtās naudas summas, kā arī maksāt procentus par kredīta izmantošanu no tā saņemšanas dienas līdz kredīta atmaksāšanas dienai (procentu aprēķināšanas un atmaksāšanas kārtībai būtu jābūt noteiktai līgumā).
- Ņemot vērā, ka saistībā ar šāda veida kreditēšanas līgumiem, proti, līzings līgumiem, var būt dažādas situācijas, PTAL 12.¹ pants neregulē preces nodošanu kredīta devējam vai preces pārdevējam, atstājot iespēju komersantiem savstarpēji vienoties par preces atdošanas kārtību pušu starpā noslēgtajos līgumos, bet neierobežojot patērētāja tiesības atteikties no kreditēšanas līguma PTAL noteiktajā kārtībā. Tāpat līgumslēdzēju pušu ziņā ir atstāta iespēja vienoties par maksāšanas kārtību – piemēram, var vienoties, ka patērētāja atkāpšanās no līguma gadījumā, izmantojot atteikuma tiesības, pārdevējs atmaksā līzings devējam par automašīnu saņemto atlīdzību, bet patērētājs līzings devējam samaksā procentus par kredīta izmantošanu; tāpat var vienoties, ka gadījumā, ja patērētājs sameklē citu finansētāju, piemēram, citu līzings kompāniju, tad cita līzings kompānija atmaksā kredītu (refinansēšana) u.tml.
- Tādējādi būtu ieteicams/pat nepieciešams, lai līzings līgumā būtu aprakstīta kārtība, kādā patērētājs var izmantot atteikuma tiesības un kādas ir šādas tiesiskās situācijas sekas, kā arī līgumā būtu jābūt skaidrai kārtībai, kādā tiek nodota prece/automašīna un atmaksāts izsniegtais kredīts.